

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

Факультэт пачатковай адукацыі

Кафедра беларускага і рускага мовазнаўства

НАЗВЫ ЖЫВЁЛ У БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРНАЙ МОВЕ
(лінгвістычны і культуралагічны аспект)

Допушчана да абароны ў камісіі па
прыёму Дзяржаўных экзаменаў
факультэта пачатковай адукацыі

Дыпломная работа
студэнткі 501 групы дзённай
формы атрымання адукацыі
Коласавай Марыны Паўлаўны

Загадчык кафедры беларускага і
рускага мовазнаўства прафесар
Трафімовіч Т.Р.

Навуковы кіраўнік –
кандыдат філалагічных навук,
дацэнт
Васілеўская А.С.

“ _____ ” _____ 2010 г.
(праатакол № _____)

Абаронена “ _____ ” _____ 2010 г.
з адзнакай _____

Мінск, 2010

ЗМЕСТ

УВОДЗІНЫ

ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

ГЛАВА 1. ПРАДМЕТНА-ТЭМАТЫЧНАЯ ГРУПА “ЗАОНІМЫ” І

АСПЕКТЫ ЯЕ ВЫВУЧЭННЯ ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

1.1 Моўная карціна свету ў лексіцы

Ошибка! Закладка не определена.

1.2 Назвы жывёл як прадметна-тэматычная група Ошибка! Закладка не определена.

1.3 Лінгвакультуралагічны падыход да вывучэння лексікі Ошибка! Закладка не определена.

ГЛАВА 2. НАЗОЎНІКІ-НАЗВЫ ЖЫВЁЛ У БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

2.1. Дэнаматыўныя кампаненты лексічнага значэння заонімаў Ошибка! Закладка не определена.

2.2. Паходжанне і матывацыя заонімаў Ошибка! Закладка не определена.

2.3 Канатацыйны кампанент лексічнага значэння заонімаў Ошибка! Закладка не определена.

ЗАКЛЮЧЭННЕ

ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

4

Дадатак

Ошибка! Закладка не определена.

Реферат

Работа 66 с., 2 ч., 48 крыніц, 1 табліца, 1 дадатак

ТЭМАТЫЧНАЯ ГРУПА, ЗАОНІМ, ЛЕКСІЧНАЕ ЗНАЧЭННЕ, ПАНЯЦЦЕ, КАНАТАЦЫЯ, ЭТЫМАЛОГІЯ, МЕТАФАРА, ФРАЗЕАЛАГІЗМ, ЛІНГВАКУЛЬТУРАЛАГІЯ, ЛЕКСІКАЛОГІЯ, МОЎНАЯ КАРЦІНА СВЕТУ, МАТЫВАЦЫЯ

Аб’ект даследавання – лексіка беларускай мовы. **Прадмет даследавання** – прадметна-тэматычная група “назвы жывёл”. Картажка налічвае 112 назоўнікаў-заонімаў.

Мэта даследавання – ахарактарызаваць прадметна-тэматычную групу заонімаў у беларускай літаратурнай мове.

Асноўнымі **метадамі даследавання** з’яўляюцца апісальны і супастаўляльны, у працы выкарыстаны элементы статыстычнага і этымалагічнага аналізу.

У працэсе працы заонімы былі апісаны як прадметна-тэматычная група; вызначаны дэнататыўныя кампаненты лексічнага значэння заонімаў; акрэслена паходжанне і асноўныя прыкметы матывацыі назваў жывёл; выяўлены асаблівасці канатацыйнага кампанента лексічнага значэння назоўнікаў-назваў жывёл; акрэслена роля заонімаў у моўнай карціне свету беларусаў

Вынікі, атрыманыя ў працы, будуць карысныя пры далейшым вывучэнні прадметна-тэматычных груп беларускай мовы ў параўнанні з іншымі славянскімі і неславянскімі мовамі. Матэрыялы работы могуць быць выкарыстаны пры вывучэнні тэм “Лексіка” і “Фразеалогія” ў сярэдніх класах агульнаадукацыйных устаноў.

Асобныя палажэнні і вынікі даследавання дакладваліся на Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі “Подготовка учителя начальных классов: проблемы и перспективы” (5 лістапада 2009 г., Мінск), XVII Рэспубліканскай студэнцкай навукова-практычнай канферэнцыі “От идеи – к инновации” (29 красавіка 2010 г., Мазыр), VI студэнцкай навуковай канферэнцыі “Студенческая наука как фактор личностного и профессионального развития будущего специалиста” (23 красавіка 2010 г., Мінск).

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

1. Ашукин, Н.С. Крылатые слова / Н.С. Ашукин. – М., 1998. – 332 с.
2. Байбурин, А.К. Ритуал в традиционной культуре: структурно-семантический анализ восточнославянских обрядов / А.К. Байбурин. – СПб., 1993. – 240 с.
3. Бауэр, В. Энциклопедия символов / В. Бауэр, С. Головин. – М., 2000 – 502 с.
4. Беларускі фальклор: энцыклапедыя: у 2 т. / Г.П. Пашкоў і інш. – Мн., 2005. – 768 с.
5. Буслаев, Ф.И. О преподавании отечественного языка / Ф.И.Буслаев. – Л., 1941. – 248 с.
6. Вартаньян, Э.А. Из жизни слов / Э.А. Вартаньян. – М., 1973. – 288 с.
7. Васілеўская, А.С. Спробы этналінгвістычнага даследавання слоў беларускай мовы, звязаных з фізічнымі якасцямі чалавека / А.С.Васілеўская // Традыцыйная фізічная культура беларусаў: гісторыя, тэорыя, практыка: матэрыялы II Рэсп. канф. па праблемах традыц. фіз. к-ры беларусаў, Мінск, 15-16 красавіка 1999. – Мн., 1999. – С. 23-25.
8. Введенская, Л.А. Этимология: учебное пособие / Л.А.Введенская, Н.П. Колесников. – Ростов н/Д., 2008. – 338 с.
9. Верещагин, Е.М., Костомаров, В.Г. Язык и культура: лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного / Е.М.Верещагин, В.Г.Костомаров. – М., 1990. – 375 с.
10. Вольф, Е.М. Метафора и оценка / Е.М.Вольф // Метафора в языке и тексте. – М., 1988. – С. 52-64.
11. Гак, В.Г. Языковые преобразования / В.Г. Гак. – М., 1998. – 768 с.
12. Грачыха, Т.А. Стан і праблемы вывучэння сучаснай беларускай фауністычнай лексікі / Т.А. Грачыха // Некоторые вопросы обучения и воспитания. – 1996. – С. 126-131.
13. Гура, А.В. Символика животных в славянской народной традиции / В.Г. Гура. – М., 1997. – 912 с.
14. Зелянко, В. Вывучэнне марфалогіі ў лінгвакультуралагічным аспекце / В.Зелянко // Роднае слова. – 2010. – № 3. – С. 61-65.
15. Зелянко, В. Лінгвакультуралагічны падыход да навучання беларускай мове / В.Зелянко // Роднае слова. – 2008. - № 1. – С. 55-57.
16. Канцэпцыя вучэбнага прадмета “Беларуская мова” // Роднае слова. – 2009. – № 8. – С. 90-95.
17. Коваль, У.І. Чым адгукаецца слова: фразеалогія ў павер’ях, абрадах і звычаях / У.І.Коваль. – Мн., 1994. – 48 с.

18. Кузнецова, Э.В. Лексикология русского языка: учеб. пособие для филол. фак. ун-тов– 2-е изд. / Э.В. Кузнецова. – М., 1989. – 216 с.
19. Леванцэвіч, Л.В. Лексікалогія: слова, значэнне, кантэкст: вучэбна-метадычны дапаможнік. / Л.В. Леванцэвіч. – Бр., 2009. – 102 с.
20. Лексікалогія сучаснай беларускай літаратурнай мовы / пад. рэд. А.Я. Баханькова. – Мн., 1994. – 463 с.
21. Лепешаў, І.Я. Слоўнік фразеалагізмаў: у 2 т. / І.Я. Лепешаў. – Мн., 2008. – Т. 1-2.
22. Лепешаў, І.Я. Этымалагічны слоўнік фразеалагізмаў / І.Я.Лепешаў. – Мн., 1981. – 160 с.
23. Ляшчынская, В.А. Інавацыйная праграма навучання беларускай мове: лінгвакультуралогія і тэксты / В.А.Ляшчынская // Наука, образование и культура: состояние и перспективы инновационного развития: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. г. Мозырь, 27-28 марта 2008. – ч. 1. – С. 153-156.
24. Маковский, М.М. Удивительный мир слов и значений / М.М.Маковский. – М., 2005. – 199 с.
25. Мартынаў, В.У. Этымалагічны слоўнік беларускай мовы / рэд. В.У.Мартынаў. – Мн., 1978-2008. – Т. 1-12.
26. Маслова, В.А. Введение в лингвокультурологию / В.А. Маслова. – М., 1997. – 206 с.
27. Маслова, В.А. Лингвокультурология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М., 2001. – 208 с.
28. Маслова, В.А. Преданья старины глубокой в зеркале языка / В.А.Маслова. – Мн., 1997. – 128 с.
29. Мезенка, Г.М. Сучасная беларуская анамастыка / Г.М.Мезенка // Весці НАН Беларусі. – 2000. – №1. – С. 131-139.
30. Мокиенко, В.М. В глубь поговорки / В.М. Мокиенко. – С.-П., 1999. – 315 с.
31. Мурашка, А.Р. Дыялектныя назвы свойскіх жывёл / А.Р.Мурашка // Працы Ін.-та мовазнаўства АН БССР, вып. 7. – Мн., 1960. – С. 134-140.
32. Ненадавец, А.М. Святло таямнічага вогнішча / А.М.Ненадавец. – Мн., 1993. – 287 с.
33. Нікольскі, Н.М. Жывёлы ў звычаях, абрадах і вераваннях беларускага сялянства / Н.М. Нікольскі. – Мн., 1933. – 398 с.
34. Откупщиков, Ю.В. К истокам слова / Ю.В. Откупщиков. – М., 1973. – 254 с.
35. Плотнікаў, Б.А. Беларуская мова: лінгвістычны кампендыум / Б.А.Плотнікаў, Л.А. Антанюк. – Мн., 2003. – 673 с.

36. Рубанова, Е.В. Зоометафора в сленге: монография / Е.В.Рубанова. – Могилёв, 2009. – 154 с.
37. Сандомирская, И.И. Эмотивный компонент в значении глагола / И.И.Сандомирская // Человеческий фактор в языке. Языковые механизмы экспрессивности. – М., 1991. – С. 114-136.
38. Сіўковіч, В.М. Сучасная беларуская мова: даведнік / В.М.Сіўковіч. – Мн., 2005. – 304 с.
39. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы: у 5 т. / АН БССР Ін.-т мовазнаўства імя Я.Коласа / пад агул. рэд. К.К. Астраховіча (К.Крапівы) і інш. – Мн., 1977-1984. – Т. 1-5.
40. Уфимцева А.А. Лексическое значение: принцип семасиологического описания лексики / А.А. Уфимцева. – М., 2009. – 240 с.
41. Фасмер, М.П. Этимологический словарь русского языка / М.П.Фасмер. – М., 1964. – Т.1-4.
42. Храленко, А.Т. Основы лингвокультурологии: учебное пособие / А.Т. Храленко. – М., 2009. – 184 с.
43. Чахоўскі, Т.К. Сімвалічная сістэма тэксту ў люстэрку паняццяў “карціна свету” і “мадэль свету” / Т.К.Чахоўскі // Беларуская мова і літаратура. – 2006. – №4. – С. 33-35.
44. Шкраба, І. Самабытнае слова: слоўнік беларускай бэзэквівалентнай лексікі (у рускамоўным дачыненні) / І. Шкраба. – Мн., 1994.
45. Шпадарук, І.П. Чаму мы так гаворым / І.П.Шпадарук, В.В.Рудакоўскі. – Мн., 1985. – 24 с.
46. Шмелев, Д.Н. Современный русский язык. Лексика: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Д.Н.Шмелев. – М., 1977. – 335 с.
47. Słownik języka polskiego / Wydawnictwo Naukowa PRW sa. – W., 1984. – 857 с.
48. The advanced learners dictionary of current English / под ред. А. Хорнби и др. – М., 1996. – 1200 с.